

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія, ерготерапія у військовій медицині

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фізична терапія, ерготерапія у військовій медицині
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Освітній рівень	Доктор філософії
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП).

Метою курсу є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі фізичної терапії та ерготерапії для військової медицини, здатних застосовувати сучасні методи реабілітації для лікування та адаптації військовослужбовців після травм, а також розробляти і впроваджувати інноваційні підходи до відновлення здоров'я військових з урахуванням специфіки їх діяльності та психоемоційних навантажень.

Цілі курсу:

- Набуття теоретичних знань та практичних навичок у галузі фізичної терапії та ерготерапії, що застосовуються у військовій медицині для лікування та реабілітації травм, отриманих під час бойових дій.
- Розробка та впровадження адаптованих програм реабілітації, що враховують специфіку травм, стресових факторів та фізичних навантажень, притаманних військовослужбовцям.
- Застосування принципів доказової медицини для створення ефективних реабілітаційних стратегій для постраждалих у військових умовах.
- Аналіз і оцінка результатів реабілітаційних процесів у контексті військової медицини та вдосконалення існуючих методик через наукові дослідження та практичний досвід.
- Підготовка до ведення науково-дослідної діяльності у сфері фізичної терапії та ерготерапії для вдосконалення методів реабілітації та відновлення функцій у військовослужбовців після бойових травм.

Компетентності.

- Здатність застосовувати у науковій та/або практичній діяльності сучасні знання в галузі охорони здоров'я, використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології.

- Здатність безперервно саморозвиватися самовдосконалюватися, застосовувати технології професійної самоорганізації та самоменеджменту як складових професійного розвитку.
- Здатність аналізувати і узагальнювати результати сучасних досліджень у галузі фізичної терапії, адаптувати їх для вирішення наукових і прикладних проблем охорони здоров'я.
- Здатність створювати та аналізувати різні програми фізичної терапії, оцінювати їх ефективність їх щодо корекції стану здоров'я конкретних контингентів хворих, для реабілітації яких ці програми створювалися, зокрема, з позицій МКФ.
- Володіти сучасними методами обстеження хворих з різними нозологіями, методами опрацювання результатів експерименту за допомогою уніфікованих та специфічних програмних середовищ, сучасними способами представлення результатів дослідження.

Програмні результати навчання.

- Здатність правильно вибрати схему обстеження різних контингентів хворих та засоби корекції виявлених змін з точки зору їх практичного застосування з уявленням про загальні принципи перебігу патологічних процесів в організмі людини та принципів їх реабілітаційної корекції.
- Здатність демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну і професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей контекстах професійної та наукової діяльності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин			
			лекції	семіна- рські	самості- йна робота	разом
1.	Основи фізичної терапії та ерготерапії у військовій медицині	1.1. Визначення та роль фізичної терапії та ерготерапії в реабілітації військовослужбовців. 1.2. Історія розвитку фізичної терапії та ерготерапії у військовій медицині. 1.3. Відмінності між цивільною та військовою реабілітацією. 1.4. Особливості фізіологічних процесів, які впливають на відновлення в умовах бойових дій.	2	2	10	14
2	Анатомо-фізіологічні основи травм та їх вплив на організм військовослужбовців	2.1. Типи травм, що часто зустрічаються у військових: від бойових поранень до стресових пошкоджень. 2.2. Механізми травмування в умовах військових операцій. 2.3. Вплив травм на функціональність та відновлення організму. 2.4. Особливості відновлення після ампутацій та множинних поранень.	2	2	10	14
3	Програми фізичної терапії для військовослужбо	3.1. Принципи фізичної терапії в умовах військових травм. 3.2. Методи фізичних вправ, що застосовуються для реабілітації.	2	4	10	16

	вців: методи та підходи	3.3. Адаптація програм для різних видів травм і фізичних обмежень. 3.4. Оцінка ефективності фізичної терапії для військовослужбовців через показники відновлення функцій.				
4	Ерготерапія та її роль у відновленні військовослужбовців	4.1. Застосування ерготерапії для відновлення функцій в умовах бойових травм. 4.2. Основні техніки та методи ерготерапії в реабілітації. 4.3. Психологічні аспекти ерготерапії для військовослужбовців. 4.4. Роль ерготерапевтів у психологічній підтримці військових при реабілітації.	2	2	10	14
5	Психосоціальні аспекти реабілітації в умовах військової медицини	5.1. Вплив стресу, травмуючих подій та бойових умов на психологічний стан військовослужбовців. 5.2. Важливість психосоціальної підтримки під час реабілітації. 5.3. Психологічні методи в реабілітації поранених військових. 5.4. Взаємодія фізичної терапії та психологічної підтримки в реабілітаційних програмах.	2	4	10	16
6	Наукові дослідження та інноваційні технології у фізичній терапії та ерготерапії	6.1. Огляд новітніх технологій у фізичній терапії (біоінженерія, робототехніка, віртуальна реальність). 6.2. Доказова медицина в реабілітації військовослужбовців. 6.3. Методи наукових досліджень у військовій реабілітації: експериментальні підходи та інтервенції. 6.4. Розробка інноваційних програм для відновлення військових після травм і бойових стресів.	2	4	10	16
Всього			12	18	60	90

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання (за необхідності) здобувачем вищої освіти. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 30 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30

Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання (проект)	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Критерії поточного оцінювання.

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Здобувач вищої освіти опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pro) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 8 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів.

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль є підсумковим оцінюванням результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 50 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за підсумковий семестровий контроль відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка множиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за підсумковий контроль формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 1 теоретичне запитання (15 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) розв'язування тестових завдань (15 балів: 5 тестів по 3 бали кожен) та вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pro) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за наступною шкалою.

Університетська шкала	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Оцінка ECTS
90-100	відмінно	зараховано	A
80-89	добре		B
70-79			C
60-69	задовільно		D
50-59			E
25-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано	FX
0-24	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на семінарських заняттях. Як правило, оцінювання повинне відбуватися на кожному занятті. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі. В кінці семестру, за допомогою засобів електронного журналу виводиться (автоматично) середній бал за усі отримані оцінки і за усі види робіт. Максимальний бал за поточний контроль складає 50 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: 1. Книги та монографії: - Дергачова, Л. В. Фізична терапія: теорія та практика / Л. В. Дергачова, І. С. Ковальчук. — Київ: Медицина, 2020. — 320 с. <i>Ця книга охоплює основи фізичної терапії, різні методи відновлення та їх застосування у реабілітації травм. Особлива увага приділяється застосуванню фізичної терапії в умовах військових травм.</i> - Куликов, Ю. С. Ерготерапія в реабілітації: навчальний посібник / Ю. С. Куликов. — Харків: Видавництво НТУ «ХПІ», 2021. — 295 с. <i>Посібник присвячений основам ерготерапії, методам реабілітації та специфіці застосування ерготерапевтичних методик для пацієнтів з бойовими травмами.</i> - Шевченко, Н. О. Психологія стресу та травм: у контексті фізичної та ерготерапії / Н. О. Шевченко. — Львів: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2019. — 220 с. <i>Розглядаються психологічні аспекти реабілітації, вплив стресових факторів на організм людини, а також методи психологічної підтримки у військовій медицині.</i>	

2. Статті та наукові журнали:

1. Травматологія та ортопедія України. Фізична терапія в реабілітації військовослужбовців: сучасні підходи / О. В. Сидоренко, В. В. Коваленко. — 2022. — Т. 58, № 2. — С. 15–20.

У статті розглядаються сучасні підходи до фізичної терапії в умовах військової медицини, зокрема методи реабілітації поранених військовослужбовців.

2. Український журнал ерготерапії. Ерготерапія в реабілітації після бойових травм: аналіз ефективності програм / В. А. Гудзь, І. М. Воробйова. — 2021. — Т. 16, № 3. — С. 110–116.

Аналізуються методи та ефективність ерготерапевтичних програм для військовослужбовців після травм, отриманих у бойових умовах.

3. Медична реабілітація та фізична культура. Інноваційні технології в фізичній терапії: застосування в умовах військових реабілітаційних центрів / Л. В. Бондаренко, В. В. Журавель. — 2023. — Т. 45, № 1. — С. 35–42.

В статті представлено огляд інноваційних методів і технологій, що використовуються в реабілітації військовослужбовців, зокрема біоінженерії та робототехніки.

3. Нормативно-правова база та стандарти:

1. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ) / Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). — Женева: ВООЗ, 2001. — 365 с.

Документ визначає міжнародні стандарти для оцінки функціонування людини, обмежень життєдіяльності, які є основою для розробки реабілітаційних програм.

2. Національний стандарт України. Реабілітація в медичній практиці: стандарт надання послуг. — Київ: Державна служба України з питань праці, 2020. — 230 с. Цей стандарт містить вимоги до процесів реабілітації в Україні, зокрема фізичної та ерготерапії, а також визначає основні підходи до медичних послуг у цій галузі.

4. Інтернет-ресурси:

1. Національний університет охорони здоров'я України. Реабілітація військовослужбовців: онлайн курс для медичних працівників / доступно за посиланням: www.nmu.edu.ua

Онлайн курс, який містить детальну інформацію щодо реабілітаційних методів для військовослужбовців, включаючи фізичну та ерготерапію.

2. Міністерство оборони України. Інноваційні методи фізичної реабілітації для військових: інформаційний портал / доступно за посиланням: www.mil.gov.ua
Портал містить інформацію про новітні технології та методи реабілітації, що застосовуються в українській армії для відновлення фізичних та психологічних функцій.

5. Дисертації та автореферати:

1. Фізична терапія в реабілітації військовослужбовців: сучасні підходи та методи. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук / О. В. Сидоренко. — Київ, 2021. — 18 с.

Дисертація охоплює питання застосування фізичної терапії в процесі відновлення військовослужбовців після травм.

2. Ерготерапія у військовій медицині: концептуальні підходи та практичні аспекти. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук / І. М. Воробйова. — Львів, 2020. — 22 с.

Ця дисертація висвітлює використання ерготерапевтичних методик для реабілітації військовослужбовців після бойових поранень.

Корисні посилання:

1. Національний реабілітаційний центр "Державний центр реабілітації ветеранів війни"

www.rehabilitationcenter.gov.ua

Офіційний сайт Державного центру реабілітації ветеранів війни, який пропонує програму реабілітації для військовослужбовців, постраждалих під час бойових дій, та їх соціальну адаптацію.

2. Фонд допомоги учасникам бойових дій "Повернись живим"

www.virs.org.ua

Фонд надає медичну та психологічну підтримку ветеранам війни, організовує реабілітаційні заходи та психологічну адаптацію для військових, які постраждали в результаті бойових дій.

3. Міністерство оборони України — реабілітація ветеранів війни

www.mil.gov.ua

Офіційний портал Міністерства оборони України, де можна знайти інформацію про державну політику в сфері реабілітації військових, програм підтримки та медичних послуг для учасників АТО та ООС.

4. Центр реабілітації та соціальної адаптації військових "Сучасні технології реабілітації"

www.rehab-ukraine.com

Ресурс, що надає інформацію та консультації щодо сучасних технологій і методик реабілітації для військових, постраждалих під час бойових дій, зокрема фізичної та психологічної реабілітації.

5. Український медичний портал

www.umoloda.kiev.ua

Портал містить статті та дослідження щодо реабілітації військових, надаючи доступ до новітніх методик відновлення здоров'я після травм і бойових стресів.

6. Реабілітація ветеранів війни та учасників ООС (Проект Міжнародної організації праці)

www.ilo.org

Проект міжнародної організації праці з реабілітації ветеранів війни, який включає програми соціальної адаптації, підтримки та медичного відновлення для військовослужбовців, що зазнали травм.

7. Проект "Травматична реабілітація"

www.traumarehab.org

Ресурс, що зосереджений на реабілітації після травм, отриманих у бойових умовах, і надає методичні матеріали та практичні поради для спеціалістів і військових.

8. Медичний реабілітаційний центр "Лікарня для ветеранів війни"

www.veteranshospital.ua

Медичний центр, що спеціалізується на реабілітації військових, які зазнали поранень, психологічних травм та інших бойових ушкоджень, з використанням сучасних методів фізичної та психосоціальної реабілітації.

9. Ресурс "Реабілітація після бойових травм"

www.rehabilitationveterans.org

Платформа для військових і медичних фахівців, яка пропонує інструкції та ресурси для реабілітації після бойових травм, включаючи інформацію про фізичну терапію, ерготерапію та психологічну допомогу.

10. Міжнародна організація ветеранів "Veteran Affairs"

www.va.gov

Офіційний сайт Міжнародної організації ветеранів, де публікуються матеріали щодо різноманітних програм реабілітації, соціальної та психологічної адаптації для ветеранів війни по всьому світу.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 103 (вхід з вул. В.Чорновола). тел. (0342) 59-61-57
Викладач	Паращук Любомир Дмитрович
Контактна інформація викладача	liubomyr.parashchuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності базується на ряді документів, положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: переглянути.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до графіка відпрацювань. Також, за умов наявності вільного часу у викладача, можливо узгодити час відпрацювання пропущеного заняття поза встановленим графіком. Здобувач вищої освіти повинен підготувати пропущену тему, відповідно до силабусу.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за покликанням.

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням .
Додаткові бали	Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки: 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру. 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни. 1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за покликанням .

Викладач: Паращук Любомир Дмитрович